

Stockholms stads drätselnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stadshuset (Pa: Fack, Sth 1; postgiro-konto nr 90); t. 54 05 00 (växel). Drätsel-nämndens ordinarie sammanträden hållas i regel varje tisdag kl. 14 (under juli och augusti månader inskränkes an-talet sammanträden).

I Stockholm handlades kommunens medels-förvaltning i äldre tid av magistraten, sedan år 1672 närmast av dess handelskollegium. Vid sidan av magistraten uppstod så småningom vissa andra medelsförvaltande organ av kom-munal karaktär, främst borgerskapets bemed-lingskommission. År 1813 överflyttades den av magistratens handelskollegium handhavda kom-munala medelsförvaltningen till den nyinrättade drätselkommissionen.

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalför-ordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende och ett stort antal andra ärenden under Stockholms stads drätsel-nämnd, som trädde i verksamhet den 1 ja-nuari 1864. Denna nämnd arbetade ursprung-ligen, oavsett pleniärenden, på tre avdelningar, av vilka den första, som övertog drätselkom-missionens och bemedlingskommissionens upp-gifter, handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra, som övertog inkvarteringskommissionens, brandvaktsskasead-ministrationens och båtsmanshällskommissionens åligganden, behandlade frågor rörande inkvarte-ring, brandvaks- och båtsmanshäll samt militär-kompaniet och den tredje, som utgjorde en fort-sättning av gatulägnings- och lyshållningssty-relsen samt vattenledningsdirektionen, skulle handlägga ärenden, som rörde gatuläggning, lys-hållning och vattenledning. Ordet fördes av över-ståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställ-ningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet gingo genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Den 14 december 1883 erhöll näm-nen ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stads-fullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen handhade stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden,

som åligga nuvarande drätselnämnden; andra av-delningen hade i huvudsak samma verksamhets-område som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenlednings-verket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdel-ningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kom-munala finansförvaltningen framträdde emeller-tid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastig-hetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvalt-ningen av stadens fasta egendom. Därefter ge-nomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgri-pande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbrötos de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyin-rättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamn-styrelsen och industriverksstyrelsen. Även brand-väsendet överfördes till den nya gatunämnden. Slutligen har fr. o. m. år 1931, i samband med genomförandet av ändrad organisation av stadens revisionsväsen, det förut under drätselnämnden sorterande revisionskontoret överflyttats från nämnden till revisionsutskottet.

Sin nuvarande ställning och organisation erhöll drätselnämnden i samband med den kommunala omorganisationen år 1920.

I anslutning till den nya kommunallagen för Stockholm ha stadsfullmäktige den 28 oktober 1957 antagit och k. m:t den 20 december 1957 fastställt reglemente för drätselnämnden, att gälla fr. o. m. den 1 januari 1958.

Där ärende, som beretts annorledes än av drätselnämnden, avser avhållande eller inköp av fast egendom eller därifrån härflytande rättighet eller eljest är av särskild vikt för stadens ekonomi, skall tillfälle lämnas nämnden att av-giva yttrande däröver, innan ärendet företages till avgörande av stadsfullmäktige (Kommun-lagen 20 §).

Drätselnämnden är enligt ovannämnda regle-mente stadens finansstyrelse och utgör organ för

stadens penningförvaltning och räkenskapsföring. Det tillkommer drätselnämnden i sådant avseende att handhava ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen och härutinnan meddela anvisningar för de övriga stadens nämnder, som omhänderhava kommunala medel; att handhava medelsförvaltning, som enligt särskilda författningar tillkommer annan nämnd, där stadsfullmäktige efter nämndens hörande så beslutat; att fortlopande föra räkenskaper över de medel den har om händer; att inom tid, som stadsfullmäktige bestämma, för varje år sammanfatta och avsluta stadens räkenskaper; att inom ramen av stadens underställningsfria lånerätt å stadens vägnar upptaga tillfälliga lån för genomförande av utgifts- och inkomststaten eller för tillhandahållande av förlagsmedel i enlighet med stadsfullmäktiges beslut; att jämlikt stadsfullmäktiges bemyndigande i övrigt å stadens vägnar upptaga lån; att, där ej annat är stadgat, uppbära, förvalta och redovisa de medel, vilka härflyta av stadens förmögenhet eller inkomstgivande rättighet eller tillkomma staden från staten eller eljest eller anskaffas genom utaxering eller annorledes; att bestrida i vederbörlig ordning beslutade utgifter samt tillse, att behovet av penningmedel städes kan behörigen tillgodoses; att följa tillämpningen av stadsfullmäktiges beslut angående stadens utgifter och inkomster; att, där ej annat är stadgat, förvalta stadens ävensom förutvarande förmyndarkammarens i Stockholm fonder eller under stadens vård ställda stiftelser; att, där sådan fond eller stiftelse förvaltas av annan stadens nämnd, på begäran av sådan nämnd handhava fondens eller stiftelsens tillgångar; att i vissa fall efterskänka eller nedsätta överförmyndararvoden; att på uppdrag av annan stadens nämnd förvara värdehandlingar, som sådan nämnd för stadens räkning innehar; att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas; samt att i övrigt fullgöra de uppdrag, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet överlämnas till drätselnämnden.

Inom ramen för det anslag, som för ändamålet ställts till drätselnämndens förfogande, äger drätselnämnden att på framställning av annan nämnd medgiva överskridande av nämnden anvisat anslag, som ej skall utgå av lånemedel, om överskridandet icke är av större betydelse eller saken icke tål uppskov. Finner drätselnämnden sig icke böra lämna medgivande, som nyss sagts, skall drätselnämnden, där vederbörande nämnd det äskar, överlämna framställningen till stadsfullmäktige för avgörande. Begär nämnd tillägg till anslag, som anvisats att utgå av lånemedel, åligger det drätselnämnden att med eget yttrande överlämna framställningen till stadsfullmäktige.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper senast den 1 därpå följande juni vara avlämnad

till revisionskontoret. För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige vartannat år i december fem revisorer för de två nästföljande åren jämte tre suppleanter för dem.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som är ordföranden i borgarrådsberedningen, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1959—1960 ägde rum den 15 december 1958 (fyllnadsval den 15 oktober 1959).

Nämndens utredande och verkställande organ för fullgörande av dess uppgifter såsom stadens finansstyrelse är k a m m a r k o n t o r e t, vars chef är drätseldirektören. Under nämnden lyder jämväl, intill dess annorlunda bliver av stadsfullmäktige beslutat, a u k t i o n s v e r k e t, med en direktör som chef. Vid nämndens sammanträden skall drätseldirektören närvara med rätt att deltaga i överläggningarna samt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad i protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer auktionsdirektören för sitt förvaltningsområde.

Författningar m. m. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957, med ändr. (Kf 1957: nr 66, 1959: nr 36). Reglemente för Stockholms stads drätselnämnd, fastställt av k. mt 20 dec. 1957 (Kf 1957: nr 68). Föreskrifter rör medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning, antagna av stadsfullmäktige 27 jan. 1958 (Kf 1958: nr 1).

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten 13 151 500 kr. (därav engångs 21 800 kr.), dessutom förlagsmedel 145 880 000 kr.; kapitalbudgeten, engångs 600 kr.; inkomster: driftbudgeten 8 002 800 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande.

Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

*Lind, B., redaktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Carlson, K. Sören, personalchef, stadsfullm.

*Forsberg, K. W. G., förbundsordförande, stadsfullm.

*Hjerne, K. G., direktör, stadsfullm.

*Karlssohn, G. Verner, stationsförmän, stadsfullm.

*Palme, E. R. C., direktör, stadsfullm.

Suppleanter¹⁾.

*Andersson, Sten S., sekreterare, stadsfullm.

*Carlberg, O. Ch., underinspektör, stadsfullm.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna inträda i följande ordning: för ordför-

*Hagstrand, f. Söderborg, Ulla, fru, stadsfullm.
 *Leissner, T. Å., byrådirektör, stadsfullm.
 *Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret, tf. byrå-
 direktör, stadsfullm.
 *Winther, O. W. G., förste kanslisekreterare, stads-
 fullm.

Sekreterare (8,280 kr.).

Lundin, E. F., tf. finanssekreterare (se sid. 126).

Drätselnämndens delegerade¹⁾.

Drätselnämnden äger uppdraga åt särskild inom densamma bildad avdelning (delegation) eller åt ledamot av nämnden eller åt förvaltningschef, lydande under nämnden, att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa förvaltningsärenden. Beslut, som fattats på grund av sådant drätselnämndens uppdrag, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Ärendet må icke av delegation företagas till avgörande, såvitt icke samtliga ledamöter äro närvarande och om beslutet ense. Framställning eller yttrande till stadsfullmäktige må icke beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Delegerad för beslut i frågor rörande vissa enklare anslagsöverskridanden m. m.

Mehr, Hj. L., med drätseldirektören och finanssekreteraren som föredragande.

Lånedelegerade

(för beredning av frågor om upptagande av lån och placering av stadens tillgängliga medel m. m.).

Mehr, Hj. L., ordf.; Hjerne, K. G.; Karlsson, G. Verner; Palme, E. R. C.; Winther, O. W. G.

Suppleanter: Leissner, T. Å.; Carlsson, K. Sören.

Nöjesskattedelegerade

(för ärenden rörande befrielse från erläggande av nöjesskatt).

Tjänsteförrättande drätseldirektören, ordf.: Carlberg, O. Ch.; Carlsson, K. Sören; Forsberg, K. W. G.; Palme, E. R. C.

randen samt ledamöterna Forsberg, Verner Karlsson och Sören Carlsson suppleanterna Andersson, Winther, Lundgren, Carlberg, Hagstrand och Leissner; för vice ordföranden och ledamoten Palme suppleanterna Leissner, Carlberg, Hagstrand, Andersson, Winther och Lundgren, för ledamoten Hjerne suppleanterna Carlberg, Hagstrand, Leissner, Andersson, Winther och Lundgren.

¹⁾ Delegerade äro utsedda för tiden intill drätselnämndens första sammanträde år 1961.

Suppleanter: Andersson, Sten S.; Leissner, T. Å.

Tjänstedelegerade

(för beredning av frågor rörande tjänstetillsättningar m. m.).

Mehr, Hj. L., ordf.; Lind, B.; Karlsson, G. Verner.

Fondfastighetsdelegerade

(för förvaltningen av donationsfondernas bostadsfastigheter).

Stadig, A. G., ordf.; Carlberg, O. Ch.; Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret; Palme, E. R. C.

Drätselnämndens ombud i Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa

(för kontroll å till säkerhet för stadens borgen pantförskrivna inteckningar).

Karlsson, G. Verner.

Ersättare: Tjänsteförrättande fondkamreren.

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 124).

Drätselnämndens kansli.

Stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 10—15.

Drätselnämndens kansli förestås av sekreteraren. Det åligger honom bl. a.: att till föredragning bereda till drätselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m.

Stat år 1960. (Nämndens expedition.) Utgifter: driftbudgeten 3 638 900 kr. (därav engångs 21 800 kr.); dessutom förlagsmedel 145 635 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 5 600 kr.

(Diverse utgifter och inkomster.) Utgifter: driftbudgeten 8 272 000 kr., kapitalbudgeten, engångs 600 kr.; inkomster: driftbudgeten 6 797 000 kr.

Sekreterare.

Lundin, E. F., tf. finanssekreterare (se sid. 126).

Kontorsassistent (12).

Pettersson, H. M. (Maja).

Ett kontorsbiträde.

Kammarkontoret.

Stadshuset (drätselldirektören, drätselkamreren och exp. 2 tr.) (Pa: Fack, Sth 1; postgirokonto nr 90); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 8,30—16,15, lördagar och dag före helgdag 8,30—14 (kassakontoret: 9,30—15, lördagar och dag före helgdag 9,30—13).

Stadens räkenskapsväsende m. m. handhades tidigare av magistratens handelskollegium, och dess främste tjänsteman var stadskamreraren, vilken titel förekommer redan år 1673. År 1813 överfördes stadskamreraren och hans kontor till den detta år inrättade drätselkommissionen och år 1864 till drätselnämnden. Från år 1958 är titeln stadskamrerare ändrad till drätselldirektör.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassar. År 1880 sammanslogos dessa till ett enda kontor, numera benämnt Stockholms stads kammarkontor.

Kammarkontoret är drätselnämndens utredande och verkställande organ för fullgörandet av nämndens uppgifter såsom stadens finansstyrelse. I enlighet med bestämmelserna i de av stadsfullmäktige antagna föreskrifterna rörande medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning och den av drätselnämnden den 26 januari 1932 fastställda instruktionen för kammarkontoret, med senare ändringar, förvaltar kontoret å nämndens vägnar till staden inflytande medel, ombesörjer av nämnden beslutad uppläning, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av uppgifter från vederbörande nämnder och styrelser stadens huvudbok, som skall vara avslutad före den 1 juni, jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens och finansförvaltningens räkenskaper handhar kammarkontoret jämväl *dels* kassaväsendet i viss omfattning för gatunämnden, gas- och vattenverket och hamnstyrelsen, *dels* bokföring och i viss omfattning kassaväsen för stadsfullmäktige m. m., besvärnämnden, revisionsutskottet, direktionen för upp- och förbörsväsendet, rätts- och polisdirektionen, överförmyndarnämnden, lönenämnden, personalutbildningsnämnden, fastighetsnämnden, styrelsen för hyresnämndernas centralkansli (hyresnämnderna), byggnadsnämnden, kyrkogårdsnämnden, idrotts- och friluftsstyrelsen, civilförsvarsnämnden, slakthus- och saluhallsstyrelsen, handels- och sjöfartsnämnden, hemvärnsnämnden, socialnämnden, barnavårdsnämnden, arbetslöshetsnämnden, nykterhetsnämnden, hemhjälpnämnden, pensionsnämndsdelegerade, husmodersesternämnden, centralstyrelsen för undervisning och vård av psykiskt efterblivna, yrkesskolstyrelsen, biblioteksnämnden, arkivnämnden, museinämnden, styrelsen för Liljevalchs konsthall, rådet till skydd för

Stockholms skönhet, styrelsen för Prins Eugens Waldemarsudde, sjukvårdsstyrelsen, hälsovårdsnämnden, folkandvårdsstyrelsen samt styrelsen för bostadsförmedlingen.

Inom kammarkontoret finnas — efter en åren 1952 och 1958 genomförd omorganisation — följande avdelningar: expeditionen, utgiftsavdelningen, budgetavdelningen, fondavdelningen, räkenskapsavdelningen samt hälkortsavdelningen. Enligt drätselnämndens beslut den 1 mars 1955 och den 17 december 1957 har företagits viss omflyttning av avdelningarnas arbetsuppgifter.

Drätselldirektören är såsom chef för kammarkontoret i främsta rummet ansvarig inför drätselnämnden för fullgörandet av kontorets åligganden. Han företräder kontoret inför drätselnämnden och har att efter vederbörlig beredning göra framställningar till drätselnämnden i de ärenden, vari det ankommer på kontoret att väcka förslag hos nämnden, samt att avgiva yttrande i ärenden, som av nämnden till kontoret remitteras. I ärenden, som skola avgöras av kontoret, tillkommer det drätselldirektören att besluta eller ock att genom generell föreskrift eller för särskilt fall överlåta beslutanderätten å drätselkamreraren, avdelningsföreståndare eller annan tjänsteman.

Drätselkamreraren är drätselldirektörens ställföreträdare och närmaste man. I denna egenskap har han att under drätselldirektören tjänstgöra som personalchef samt utöva den allmänna ledningen och tillsynen över det löpande arbetet å kontorets olika avdelningar ävensom tillse, att sådana nämndens beslut, som skola genom kontoret verkställas, bliva till expedition befordrade.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads kammarkontor 26 jan. 1932 (Kf 1957: nr 59). Föreskrifter rörande medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning, antagna av stadsfullmäktige 27 jan. 1958 (Kf 1958: nr 1). Bestämmelser ang. upp- och förbörds och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sporter, antagna av drätselnämnden 16 maj 1922 (Kf 1922: nr 101).

Stat år 1960 (se drätselnämndens kansli sid. 140).

Drätselldirektör (B 7).

(Tjänstetillägg 3,600 kr.)

Sundberg, E. D. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1961); t. 51 22 05; mottagningstid: 11—12.

Drätselkamrer (B 5).

Nilsson, K.-E. B.

Expeditionen.

Expeditionen emottager, registrerar och fördelar till kontoret inkommande handlingar, emottager under den kontroll, som må vara föreskriven, inkommande värdepast, ombesörjer

expedieringen av utgående expeditioner, tillhandagår allmänheten med upplysningar i kontorets angelägenheter, handlägger ärenden angående upphandling och dylikt, bl. a. den centraliserade upphandlingen av kontorsmateriel m. m. för stadens verk och inrättningar, handlägger ärenden rörande brandförsäkring av staden tillhörig egendom samt inbrotts- och trafikansvarighetsm. fl. försäkringar, bereder till utanordning anslag och bidrag enligt stättiteln »Övriga anslag till utomstående institutioner och ändamål», utfärdar räkningar å överförmyndararvoden samt biträder i övrigt med göromål och utredningar, som icke tillhöra annan avdelning.

Förste sekreterare (26).

Nyström, S. L. G.

Sekreterare (24).

Stenberg, S. G. A., tj. (se sid. 542); Rietz, S. A., tj. (se sid. 126), *tf.* Rudberg, L. E. A.; Eskäng, U. M. E., *tf.*

Kamrer (22).

Gilljam, K. G.

Kamrer (20).

Sjöstedt, K. B. E.

Förste amanuens.

Lorenus, J. F., *tf.*

Förste kammarskrivare (17).

Vakant, *tf.* Forsström, F. O.

Kammarskrivare (15).

Forsström, F. O., tj. (se ovan); Nützmann, S. O., tj. (se nedan), *tf.* Lidgren, S. A.; Danarö, L. G. O., tj. (se sid. 127), *tf.* Bergström, P. O.

Kontorsassistent (12).

Roslin, f. Jansson, Margit E. I.

Trä kontorsskrivare, fyra kanslibiträden, tre kontorsbiträden, en expeditiionsvakt, ett expeditiionsbiträde.

Utgiftsavdelningen

innefattande löne- och pensionsdetaljen, skattedetaljen, utanordningsdetaljen samt Stockholms stads kassakontor.

Löne- och pensionsdetaljen upprättar månadslistor för såväl avlöningar till viss personal vid ett flertal förvaltningar som pensioner och livräntor till stadens samtliga pensionärer, handlägger bl. a. ärenden rörande olycksfall i arbete för vissa arbetstagare samt bereder till utanordning arvoden till nämndemän.

Skattedetaljen handhar, i samband med upprättandet av månadslistorna, skatteavdrag och skatteredovisning samt s. k. privatavdrag jämte redovisning av dessa, avgiver föreskrivna kontrolluppgifter till taxeringsmyndigheterna samt

bereder till utanordning dagtraktamenten till ledamöter av stadens nämnder och styrelser.

Utanordningsdetaljen granskar de utgifter, som skola uppföras å drätselnämndens anordningar, upprättar anordningarna i fråga, kontrollerar till siffran övriga myndigheters anordningar, registrerar samtliga anordningar samt ombesörjer utskrivningen av checker, som erfordras för likvideringen av å anordningarna upptagna utgiftsposter.

Kassakontoret bestrider i föreskriven ordning utanordnade utgifter för stadens förvaltningar, verkställer inlösen av obligationer och kuponger tillhörande stadens lån, försäljer dragningslister till 1889 och 1893 års teaterpremieobligationslån, mottager inflytande medel samt tillhandahåller lösenmärken, med skyldighet att över kassarörelsen verkställa bokföring och avgiva redovisning.

Avdelningen åligger därjämte att i övrigt handlägga tilldelade arbetsuppgifter.

Stadskassör (24).

Olsson, K. H.

Kamrer (20).

Carlsson, T. E.

Förste kammarskrivare (17).

Walldin, K. A.; Nützmann, S. O., *tf.*; en vakant, *tf.* Reuterswärd, E. V. E.

Kammarskrivare (15).

Falkendal, G. Å.; Eriksson, A. E. I.; Hegland, K. S., *tf.*

Kontorsassistent (12).

Knutzelius, Irma E. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Carlsson, Inga C.; Eriksson, Elsa M.

En kontorsskrivare, sju kanslibiträden, fem kontorsbiträden.

Budgetavdelningen.

Budgetavdelningen handhar i första hand den drätselnämnden åliggande kontrollen å anslagsbelastningen, verkställer beräkningar rörande kassabehovet samt biträder vid granskningen av statförlagen och redigeringen av stadens inkomst- och utgiftsstat.

Budgetkamrer (26).

Santing, B. O.

Kamrer (20).

Palmén, C. F. R.

Förste kammarskrivare (17).

Nilsson, K. G.; Berg, N. O.

Kammarsskrivare (15).

Reuterswärd, E. V. E., tjf. (se sid. 142).

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*.**Fondavdelningen.**

Fondavdelningen handlägger ärenden angående förvaltningen av fonder och donationer, emottager värdehandlingar under den kontroll, som må vara föreskriven, verkställer debitering av räntor och kapitalbetalningar å utlämnade lån, övervakar, att desamma inflyta, och föranstaltar om erforderliga indrivningsåtgärder, kontrollerar inlösen och redovisning samt handhar med utlottning, inlösen och redovisning av kuponger och obligationer till stadens lån förenade göromål i den mån de icke tillhöra annan avdelning.

Fondkamrer (26).

Johansson, K. H.

Kamrer (20).

Malmström, S. E.

Förste kammarsskrivare (17).

Larsson, Astrid S.

Kammarsskrivare (15).

Söderlind, f. Strandberg, Paula H.

Kontorsassistent (12).

Åkerberg, f. Sjöblom, Ingrid E. K.

Två *kontorsskrivare*, fyra *kanslibiträden*, fyra *kontorsbiträden*, en *förste expeditionsvakt*.**Räkenskapsavdelningen.**

Räkenskapsavdelningen handhar den kontoret åliggande bokföringen med likviduppgörelser och räkenskapsavslutningar, upprättar budgetredovisning och det utdrag ur stadens räkenskaper, som årligen publiceras, upprättar kassarapporterna till drätselnämnden, övar kontroll över uppbörden och å stadens bankräkningar, utövar den kontroll över värdehandlingsförvaltningen, som må vara föreskriven samt handlägger övriga kontoret tillhörande ärenden rörande kassa- och räkenskapsväsendet.

Stadsbokhållare (27).

Roslin, E. O. E.; mottagningstid: 9—11.

Kamrer (24).

Folkard, Å.

Kamrerer (20).

Nordgren, S. A.; Lindberg, K.-E., tjf. (se sid. 552), tf. Stigner, P. Å. L.

Förste kammarsskrivare (17).

Eriksson, K. B. F.; Stigner, P. Å. L., tjf. (se ovan); Born, W. C. F.

Kammarsskrivare (15).

Fernlund, R. G.; Olsson, R. G. A.

Kontorsassistent (12).

Johansson, Margit J. S.

Förste kontorsskrivare (11).

Åström, f. Malmgård, Rut R. K.; Wallström, Svea L.

Tre *kontorsskrivare*, åtta *kanslibiträden*, åtta *kontorsbiträden*, en *expeditionsvakt*.**Hålkortsavdelningen.**

Hålkortsavdelningen tillhandagår kontorets övriga avdelningar med erforderlig hålkortsteknisk service.

Hålkortsföreståndare (20).

Pålsson, L. N. O.

Förste kammarsskrivare (17).

Stensö, B. T.

Kammarsskrivare (15).

Gallner, f. Berglund, Karin I. M.

Hålkortstekniker (12).

Florén, H. I.

Förste hålkortsoperatörer (11).

Bökelund, E. A.; Dufbäck, C. U.

Två *stansföreståndare*, två *hålkortsoperatörer*, nio *stansoperatörer*, nio *stansbiträden*.*Övervaktmästare* (10).

Hagelström, E. B.

Två *förste expeditionsvakter*, två *expeditionsvakter*, fyra *expeditionsbiträden*.**Auktionsverket.**

Norrtrullsgatan 6 (Pa: Box 6044, Sth 6; postgirokonto nr 654); t. 340720 (växel). Expeditionstid: 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—14; kundtjänst 9—15). Auktioner: i regel från 9,30 måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar. Visningar: i regel onsdagar och lördagar 9—15.

Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 inrättade «auktions- och adressekammaren», för vilken reglemente, den s. k. auktionskammarordningen, utfärdades den 27 februari 1674. Härigenom ställdes verket under inspektion av borgmästare och råd. Direktionen av verket lämnades såsom privilegium till tre rådmän. År 1694, efter den siste privi-

legieinnehavarens fränfälle, kom verket under magistratens och dess handelskollegiums förvaltning och direktion. Efter att under åren 1701—1733 hava varit lämnat till enskild förvaltning, återfördes verket till handelskollegiet genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733. Ledningen av verket utövades av två rådmän med titel direktör.

Rörande verkets förvaltning upprättades den 20 december 1733 ett kontrakt mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad och därvid stadgades bl. a. förbud för enskilda att hålla auktioner i Stockholm. Detta förbud upprepades i överståthållarens och magistratens publikation av den 15 mars 1734 och som ytterligare bekräftelse på auktionsverkets uteslutande rätt tillkom den 18 december 1772 ett kungl. förbud mot auktioner »hardt nära tullarna utom Stockholms stad» å dit från staden utförd lös-egendom.

K. m:t utfärdade den 7 december 1813 nytt reglemente för verket, vilket reglemente sedan förnyades den 30 december 1830 och den 13 april 1858. Från år 1814 ställdes verket under drätselkommissionens förvaltning och genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört de två auktionsdirektörerna till stadens ombudsman. Under åren 1886—1907 arbetade olika kommittéer på en översyn av stadens auktionsmonopol, vilket ledde till att stadsfullmäktige den 27 november 1907 beslöt antaga ett nytt reglemente för auktionsverket att gälla fr. o. m. den 1 juli 1908.

Nu gällande reglemente fastställdes av överståthållarämbetet den 26 juni 1935 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Enligt reglementet äger auktionsverket, där ej annorlunda finnes stadgat, uteslutande rätt att inom Stockholm besörja försäljning genom offentlig utrop av all slags enskild egendom. Verket står under drätselnämndens styrelse och den närmaste tillsynen och kontrollen utövas av auktionsdirektören.

Vid försäljning genom verket har säljaren att för varje parti erlagga dels provision med vissa procent å försäljningssumman dels s. k. slagavgift. Provisionen är tills vidare fastställd till, utom i speciella fall, 15 procent å belopp t. o. m. 200 kr., 6 procent å vad häröver belöper t. o. m. 2,000 kr., samt å belopp däröver 3 procent. Slagavgiften är 1 krona. Dessa avgifter inkludera ersättning för varje säljares andel i kostnaderna för de obligatoriska auktionskungörelserna.

Fr. o. m. den 1 september 1949 har vid verket inrättats en särskild kundtjänst, som mot avgift enligt särskild taxa mottager uppdrag att för säljares räkning bevaka önskat försäljningspris, att i vissa fall avisera spekulanter om när efterfrågade föremål inkomma till försäljning samt att ombesörja inrop för köparens räkning.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 30 juni 1950 har bildats ett särskilt med auktionsverket samorganiserat helkommunalt aktiebolag för auk-

tions- och pantlånerörelse samt handel med begagnat gods (se sid. 578).

Författningar: Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden 16 mars 1926, med ändr. (Kf 1926: nr 102, 1932: nr 83). Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av ÖA 26 juni 1935, med ändr. (Kf 1952: nr 18, 1956: nr 78). Taxa för kundtjänst vid Stockholms stads auktionsverk, antagen av drätselnämnden 23 aug. 1949 (Kf 1949: nr 39).

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten 1 240 600 kr., dessutom förlägsmedel 235 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1 200 200 kr.

Direktör (B 1).

Engberg, B. H. F.; t. 32 94 06; mottagnings-tid: 9,30—10,30.

Kamrer (22).

Palmgren, G. E.; t. 32 94 07.

Föreståndare för kvalitetsauktioner (11,622 kr.).

Osterman, H. G. J.

Auktionskommissarie (20).

Arnbrant, K. E. A.

Förste kammarsskrivare (17).

Norström, Ebba M.

Kammarsskrivare (15).

Parne, J. T., tjf. (se sid. 145); Kruth, Margot E. E.; en vakant.

Förste kontorsskrivare (11).

Nordlund, K. Ingeborg.

Kontorsskrivare (9).

Westberg, E. G.; Bothé, f. Eriksson, Brita E.; Boman, f. Bergkwist, Ingrid H. N.; Grener, f. Larsson, Margareta; Holm, f. Mårtensson, Alice H.

Övervaktmästare (11).

Eriksson, K. G.

Tretton *förste vaktmästare*, tre *kontorsbiträden*, en *telefonist* samt *tillfällig vaktpersonal*.

Bokauktionskammaren.

Norrtullsgatan 6 (Pa: Box 6044, Sth 6; postgirokonto nr 654); t. 34 07 20 (växel). *Expeditionstid:* 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—14); *kundtjänst* 9—15; *auktioner:* i regel två dagar i veckan, dock ej under sommarmånaderna samt under tiden omkring jul och nyår. *Visningar:* i regel onsdagar och lördagar 9—15.

Den första kända bokauktionen i Stockholm hölls den 29 juni 1664. Varken då eller under

hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare, utan böcker såldes genom «auktions- och adressekammaren».

År 1702 klagade detta verk hos kanslikollegium över att en viss Rickard von der Hardt anordnat en bokauktion i staden. En förlikning kom emellertid till stånd och den 14 februari 1703 upprättades ett kontrakt, som reglerade auktionskammarens och von der Hardts inbördes förhållande, vilket kanslikollegiet fastställde den 22 september 1703. Genom kungl. brev den 6 november 1705 befridades von der Hardt från kontraktet och erhöll fullmakt som bokauktionsnator i Stockholm och Uppsala. Genom kungl. brev den 26 juli 1712 bestämdes att bokauktionerna åter skulle handhas av «auktions- och adressekammaren». Ända till år 1816 utgjorde bokauktionskammaren en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. Nytt reglemente utfärdades den 30 oktober 1817, varigenom kammaren ställdes på entreprenad. Nya reglementen tillkommo den 21 november 1821, 9 februari 1831 och 7 juni 1922. Genom drätselnämndens beslut den 30 oktober 1934 utgöf bokauktionskammaren fr. o. m. år 1935 åter en avdelning av auktionsverket. Nu gällande reglemente antogs av drätselnämnden den 30 april 1935 att gälla fr. o. m. den 1 juli 1935 och fastställdes av överståthållarämbetet den 26 juni 1935.

Bokauktionskammarens verksamhet avser försäljning genom offentligt utrop av böcker, planschverk, kartor, gravyrer, musikalien, autografer, frimärken, mynt m. m. För varje auktion upprättas katalog.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljaren till kammaren viss, å inropssumman beräknad avgift (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, fastställt av ÖÅ 26 juni 1935, med ändr. (Kf 1935: nr 10, 1941: nr 46). Taxor för inropsprovision samt katalogisering, fastställda av drätselnämnden 7 juni 1936, med ändr.

Auktionskommissarie (20).

Vakant, *tf.* Parme, J. T.

Kontorsassistent (12).

Aspner, L. S.

Förste kontorsskrivare (11).

Bergström, Anna-Greta.

En *förste vaktmästare*, tre *kanslibiträden*, en *expeditionsvakt*.

Beträffande **Stockholms kommunala auktions- och pantaktiebolag**, se sid. 578.

Hundstallet.

Fiskartorpsvägen, Sth NO; t. 20 38 48; expeditionstid: 9,30—16, lördagar och dag före helgdag 9,30—14.

Hundskatt utgår i Stockholm med 60 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingivas till uppbördsverket årligen under januari månad (se sid. 57). Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingivas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande inrättades år 1908 ett hundstall för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Svenska hundskyddsföreningen har under stadens medverkan år 1928 uppfört ett hundstall å av staden kostnadsfritt upplåten tomt vid Värtan. Hundskyddsföreningen anställer och avlönar en av drätselnämnden godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med 5 kr. per dag jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar och som därefter måste avlivas, erlägger staden kr. 16,50 för havda kostnader. Avlivning sker smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, kan hunden eventuellt dödas.

Drätselnämnden äger utse en ledamot i hundskyddsföreningens styrelse samt en av föreningens revisorer.

Författningar m. m. Kontrakt mellan drätselnämnden och Svenska hundskyddsföreningen ang. uppförandet av ett hundstall, avslutat 29 maj 1928 (Kf 1928: nr 88). Lag 30 juni 1943 om tillsyn av hundar. Drätselnämndens beslut 28 nov. 1933 ang. särskilda bestämmelser om hundskatten i Stockholm. Stadsfullmäktiges beslut 8 dec. 1957 ang. höjning av hundskatten i Stockholm (Kf 1957: nr 61).

Vårdare

(avlönad av Hundskyddsföreningen).

Andreasson, P. T.

Av drätselnämnden förvaltade fonder.

Stadens egna fonder.

De provisoriska lagbestämmelser, som från och med år 1955 reglerat den kommunala fondbildningen i Stockholm, upphörde att gälla med

utgången av år 1957. I stället trädde den nya kommunallagen för Stockholm (Kf 1957: nr 66) i kraft den 1 januari 1958.

Enligt denna lag äger staden avsätta medel till följande fonder: a) *pensionsfond* för beredande av pension eller därmed jämförligt understöd åt personer i stadens tjänst eller deras efterlevande, b) *kassaförlagsfond* för tillgodoseende av stadens behov av rörelsekapital, c) *allmän investeringsfond* för anskaffande av anläggningstillgångar för stadens behov samt d) *särskild investeringsfond* för anskaffande av i avsättningsbeslutet angiven anläggningstillgång. Vidare äger staden i samband med fastställande av utgifts- och inkomststaten avsätta medel till *skatteregleringsfond* eller taga i anspråk medel ur sådan fond. Anspråkstagande av medel får ej avse mer än 1/3-del av det högsta belopp, vartill fonden beräknas uppgå vid utgången av det år beslutet fattas eller uppgått vid utgången av något av de två närmast föregående åren.

Slutligen må kommun med konungens medgivande dels avsätta medel till *fond för tillgodoseende av visst annat särskilt behov*, dels ock taga i anspråk medel ur fond för annat ändamål än det, för vilket fonden är avsedd och även i visst fall ur skatteregleringsfond i vidare mån än ovan angivits.

Genom lag den 9 april 1954 (Kf 1954: nr 30) har förordnats, att kommun är skyldig att under åren 1955—1957 avsätta medel till *särskild skatteregleringsfond* i anledning av fastighetsskattens omläggning.

Vid 1959 års utgång funnos följande fonder: *pensionsfonder*: pensions- och familjepensionsfonderna; *allmän investeringsfond*; *skatteregleringsfond*; *särskild skatteregleringsfond*; *fonder för tillgodoseende av andra särskilda behov*; brandskaderegleringsfonden, fond för stadshusets konstnärliga utsmyckning, fond för Forsgréniska medborgarhusets och Lilienhoffska husets konstnärliga utsmyckning, fond för driftförlust vid de affärsdrivande verken eller för igångsättande av arbeten, fond för bostadssocial subvention, fond till premier m. m. åt elever vid stadens handelsskolor och handelsgymnasium, fond för amortering m. m. av 1893 års teaterpremieobligationslån, fond för inlösen av skulder i inköpta fastigheter, fond för gravunderhållskostnader, för vilka avgifter erlagts för flera år, gatur regleringsfonden samt småstugefonden.

Pensionsfonden.

I anledning av en motion i stadsfullmäktige (år 1923) och närmast i syfte att åstadkomma en önskvärd och lämplig utjämning mellan olika beskattningsperioder av kostnaderna för pensionering av stadens ordinarie befattningshavare och arbetare beslöt stadsfullmäktige den 16 maj 1927 (Utl. 1927: nr 133) dels att fr. o. m. år 1927 inrätta en pensionsfond, från vilken kostnaderna

för utgående pensioner till stadens ordinarie befattningshavare och arbetare (och annan kollektivt avlönad personal) skulle bestridas, dels uppdraga åt drätselnämnden att omhändervarad fondens förvaltning samt ombesörja utbetalningen av från densamma utgående pensioner. Till ifrågakommande fond skulle såsom inkomst överföras, förutom ränta å fondens kapital och anslag till försäkringstekniskt beräknade årsavgifter för personalens pensionering, anslag till ränta (men ej amortering) å den s. k. fondbristen, d. v. s. den brist i fonden, som kunde anses förefintlig på grund av att avsättning av beräknade pensionsavgifter för personalen tidigare ej ägt rum.

Enligt den per den 31 december 1936 verkställda försäkringstekniska utredningen utgjorde fondbristen sammanlagt 105,030,000 kr.

Vid fastställandet av stat för år 1938 beslöt emellertid stadsfullmäktige, i samband med den år 1937 genomförda löne- och pensionsregleringen, att pensionerna skulle utgå från anslag på vederbörande nämnders stater och ej från pensionsfonden. I avvaktan på närmare utredning rörande pensionsfondens framtida användning gjordes dock undantag för de s. k. affärsdrivande verken, till vilka räknades gas-, elektricitets- och vattenledningsverken, ävensom för hamnstyrelsen, renhållningsverket samt slakthus- och saluhållsstyrelsen. För dessa verk skulle i överensstämmelse med vad som ursprungligen avsetts för förvaltningen i dess helhet, avsättning till pensionsfonden ske motsvarande försäkringstekniskt beräknade årsavgifter för personalens pensionering samt ränta å den för dessa verk uppskattade pensionsfondsbristen. Fr. o. m. år 1941 uppfördes emellertid i staten jämväl för dessa verk anslag till de aktuella pensionskostnaderna, varmed all avsättning till fonden upphörde.

Fr. o. m. år 1944 hava kostnaderna för egenpensionerna sammanfattats under titeln *Pensioner* å finansförvaltningens stat, varjämte som inkomst under samma titel upptagits pensionsfondens beräknade avkastning. De olika förvaltningarna påföras formella pensionsavgifter, vilka å finansförvaltningens stat upptagas såsom inkomst under titeln *Pensionsavgifter*.

Pensionsfondens kapital, bildat under åren 1927—1940, uppgick den 31 december 1959 till 31 500 931 kr.

Familjepensionsfonderna.

Familjepensionsfonden för tjänstemän.

Pensioneringen av efterlevande till befattningshavare i stadens tjänst ombesörjdes tidigare av trenne enskilda pensionskassor, nämligen Stockholms stads befattningshavares familjepensionskassa, Stockholms polisärks änke- och pupillkassa, understödsförening, samt understödsföreningen polispersonalens i Stockholm enskilda änke- och pupillkassa. (Rörande bestämmelserna för dessa kassors verksamhet, se kommunalkalendern år 1937.) I samband med 1937 års lönerreglering

åtog sig emellertid staden, närmast efter mönster från statsförvaltningen, att i fråga om på kommunalstyrelsens lönestat upptagen personal själv ombesörja familjepensioneringen, ehuru under fortsatt bidragsplikt från dess sida. I samband härmed övertogs de omnämnda änke- och pupillkassorna av staden. De tillgångar, som härigenom överfördes till staden, uppgingo till i runt tal 15,000,000 kr.

Till familjepensionsfonden, som var avsedd att bestrida kostnaderna för utgående familjepensioner till efterlevande åt ifrågavarande personal, skulle, förutom de från de tidigare kassorna övertagna medlen, avsättas familjepensionsavdrag enligt fastställd lönestat. Genom 1948 års löne-reglering har ordningen med familjepensionsavdragen för tjänstemännen upphört, i det att desamma enligt de nya löneplanerna erhålla nettolön.

I anledning härav har fr. o. m. år 1949 års stat i likhet med egenpensionerna anslag uppförts till utgående familjepensioner under titeln Pensioner, varjämte under samma titel som inkomst upptagits familjepensionsfondens beräknade avkastning. De olika förvaltningarna påföras formella familjepensionsavgifter, vilka å finansförvaltningens stat upptagas som inkomst under titeln Pensionsavgifter. Familjepensionsfondens kapital uppgick den 31 december 1959 till 30,709,384 kr.

Familjepensionsfonden för arbetare.

Den 12 december 1939 beslöt stadsfullmäktige att jämlikt lagen om kommunal folkbildning anordna särskild fond för pensionering av efterlevande efter arbetare i stadens tjänst samt att för denna fond antaga särskilt reglemente. Fr. o. m. 1949 års stat tillämpas samma regler för budgeteringen, som gäller för familjepensionsfonden för tjänstemän. Denna fonds kapital uppgick den 31 december 1959 till 6,215,398 kr.

Skatteregleringsfonden.

Till denna fond hava i staterna för åren 1937—1955 avsatts sammanlagt 120,97 milj. kr. Härav har till budgetreglering för åren 1940—1958 disponerats 59,82 milj. kr., vadan fondens behållning den 31 december 1959 utgjorde 61,65 milj. kr.

Från förutvarande förmyndarkammaren övertagna medel.

Sedan förmyndarkammarens förvaltning av omyndigas värdehandlingar m. m. upphört i följd av 1924 års förmyndarskapslagstiftning, övertog drätselnämnden jämlikt k. brev den 24 november 1933 fr. o. m. år 1934 förvaltningen av vissa hos förmyndarkammaren inestående medel. Bland dessa medel märkes förmyndarkammarens s. k. allmänna fond, i vilken omyndigas samt

frånvarande eller okända arvingars medel hava ingått. Denna fond uppgick den 31 december 1959 till 85,252 kr. Vidare förvaltar drätsel-nämnden av förmyndarkammaren förut förval-tade donationsfonder, vilkas kapitaltillgångar den 31 december 1959 uppgingo till samman-lagt 810,075 kr.

Förmyndarkammaren har upphört i och med utgången av år 1956. Dess verksamhet har över-tagits av Stockholms stads överförmyndarnämnd (se sid. 256).

Författningar. K. brev 24 nov. 1933 med bl. a. särskilda föreskrifter rör. Stockholms stads drätsel-nämnds förvaltning av vissa av förmyndar-kammaren förut förvaltade medel och tillgångar m. m. (Kf 1933: nr 54). K. brev 2 nov. 1956 ang. upphörande av Stockholms förmyndarkam-mares verksamhet m. m.

Donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfull-mäktige bestämts, förvaltas till staden överläm-nade donationsfonder av drätsel-nämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1958, tab. 249). Donationsurkunderna äro intagna i »Handbok över av Stockholms stad förvaltade donations-fonder» (se Kommunala handböcker, utg. av Stockholms stads statistiska kontor, del 5).

För följande donationsfonder har, med hän-syn till deras allmänna betydelse, en redo-görelse ansetts böra inflyta i kalendern.

De med donationsmedel uppförda bostadshusen förvaltas av drätsel-nämnden, fränsett de av fröken Magna Sunnerdahl donerade bostadshusen (se sid. 149), som förvaltas av en särskild styrelse.

Forsgrénka fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvud-delen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelns befordran och rörelsens underlåtande, väl-görenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas in-tresse samt anläggande och försköning av all-männa platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden antogs av stadsfullmäktige den 29 oktober 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénka fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till handelshögskoleföreningen i Stockholm som bidrag till upprättande av en handelshögskola i huvudstaden; år 1912 500,000 kr. till svenska cancerföreningens stockholmsavdelning (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en vårdanstalt för kräftsjuka;

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett stadsbibliotek (jfr sid. 426); år 1923 600,000 kr. till Stockholms borgarskola som bidrag till uppförande av en byggnad för skolan;

år 1929 600,000 kr. som bidrag till uppförande å Södermalm av en för vissa allmännyttiga ändamål (föreläsningssalar, simhall, gymnastiksal, bibliotekslokaler m. m.) avsedd byggnad, Forsgrénska medborgarhuset;

år 1933 700,000 kr., som ytterligare bidrag till uppförande av det s. k. Forsgrénska medborgarhuset;

år 1938 550,000 kr., som ytterligare bidrag till uppförande av det s. k. Forsgrénska medborgarhuset;

år 1943 425,000 kr., som bidrag till ABF:s Stockholmsavdelning för uppförande av ett studiehjem (jfr Utl. 1950: nr 119);

år 1948 381,700 kr. till Sveriges författareförening för bildande av en stipendiefond enligt ett av stadsfullmäktiges kommitterade utformat förslag. Fonden har benämnts Fredrik Ströms minnesfond (Forsgrénska donationen). Stadskollegiet har erhållit bemyndigande att utse två representanter för staden i den nämnd om fem ledamöter, vilken har att bestämma om stipendiernas fördelning (se sid. 593);

år 1953 385,150 kr., som ytterligare bidrag till ABF:s Stockholmsavdelning för uppförande av ett studiehjem (jfr Utl. 1953: nr 42).

Fondens storlek uppgick vid 1959 års slut till 2,788,227 kr., varav grundfond 2,000,000 kr., reservfond 343,311 kr. och avkastning 444,915 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttror till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skulle den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butiksbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skulle dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel anslås till åstadkommande av ett folkbibliotek.

Sedan dessa donationsvillkor numera uppfyllts, skall avkastningen av fonden, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

Med anlitande av donationsmedel hava å av staden kostnadsfritt upplåtna tomter uppförts följande bostadshus:

år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparn (Bonddegatan 74) ett bostadshus innehållande förutom tjänstebostäder 105 lägenheter;

år 1922 å tomten nr 8 i kv. Kopparn (Bonddegatan 72) ett bostadshus innehållande 83 lägenheter samt samma år å tomten nr 25 i kv. Monumentet (Ölandsgatan 51) ett bostadshus innehållande 67 lägenheter;

år 1929 å tomten nr 10 i kv. Kopparn (Erstagatan 28) ett bostadshus innehållande 88 lägenheter (till detta hus har av fröken Ebba Danielius donerats ytterligare 150,000 kr.) och

år 1947 å tomten nr 15 i kv. Metspöet (Rutger Fuchsgatan 9—11) ett bostadshus innehållande 67 bostadslägenheter jämte barnhem och sällskapsrum. Kostnaden uppgick till 1,366,000 kr., varav fonden bidragit med 491,000 kr. medan resterande belopp täckts genom lån från vissa fonder.

Av fondens tillgängliga avkastning hava stadsfullmäktige genom här nedan angivna beslut beviljat medel till följande ändamål:

den 4 maj 1925 högst 250,000 kr. till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad; den 30 juni 1930 högst 200,000 kr. till uppställning å Hötorget framför konserthuset av ett skulpturverk av C. Milles och 50,000 kr. till skulptural utsmyckning av parkområdet mellan stadsbiblioteket och handelshögskolan enligt förslag av E. G. Asplund och I. Johnsson;

den 7 maj 1934 ett belopp intill 1,200,000 kr. för anläggande av ett nytt friluftsbad, benämnt Daneliibadet (jfr dock sid. 149);

den 18 maj 1936 200,000 kr. till stiftelsen Birkagården för anskaffande av lämpliga lokaler för dess verksamhet och 200,000 kr. till Stockholms kyrkliga sjömansvård såsom bidrag till anordnandet av ett sjömansinstitut i Stockholm;

den 21 juni 1943 sammanlagt 800,000 kr., varav 150,000 kr. till täckande av utgifterna för John Lundqvists uppställelsemonument på Skogskyrkogården, 50,000 kr. till täckande av utgifterna för Carl Eldhs monument över August Strindberg i Tégnerlunden, 15,000 kr. till täckande av merkostnaderna för Nils Sjögrens skulptur Systrarna på Mosebacke Torg, 120,000 kr. till Bromma K. F. U. M., 150,000 kr. till Kvinornas hemgård, 100,000 kr. till Stockholms arbeterskors semesterhem, 50,000 kr. till startande och utbyggande av ung-

domsgårdar, 30,000 kr. till Mäster-Olofsgården, 25,000 kr. till Stockholms högskolas styrelse, 40,000 kr. till Stockholms läns och stads hemslöjdsförening, 25,000 kr. till Örlogshemskommittén, 20,000 kr. till Nordiska museets nämnd och 25,000 kr. till K. F. U. M:s i Stockholm centralförening;

den 7 december 1951 såsom bidrag till köpeskillingarna för de s. k. Lismafastigheterna (för vissa friluftssändamål förvärvade fastigheter i Huddinge socken), 1,043,855 kr., utgörande behållningen av de Danellii-medel, som av stadsfullmäktige tidigare anvisats för anläggande av ett friluftsbad, men som icke kunnat disponeras för sitt ursprungliga ändamål;

den 19 juni 1952 125,000 kr. till resande av en av skulptrisen Sigröd Fridman utförd staty över Ellen Key och 75,000 kr. till Stockholms läns och stads hemslöjdsförening;

den 21 juni 1954 600,000 kr. såsom bidrag till iståndsättande av Sturehovs slott och

den 28 januari 1957 dels 110,000 kr. för att inom fastigheten Lilla Hornsberg åstadkomma ett författarnas hus dels ock 440,000 kr. såsom ytterligare bidrag till iståndsättande av byggnader, trädgård och park på egendomen Sturehov.

Fonden uppgick vid 1959 års slut till 13,953,827 kr., varav grundfond 2,000,000 kr., underhålls- och nybyggnadsfond 260,275 kr. samt värdet av de av fondens medel uppförda bostadshusen 1,693,552 kr.

Andra donationsfonder, avsedda för anskaffande av billiga bostäder.

Lotty Bruzelius' bostadsfond

(till förmån för självförsörjande kvinnor).

Stadsfullmäktige mottogo den 26 mars 1906 en av professorskan Lotty Bruzelius, född Kempe († 1941), överlämnad donation å ett belopp av 400,000 kr., avsedd att bereda tillgång till billiga bostäder, huvudsakligen för självförsörjande kvinnor, under förutsättning att Stockholms stad upplåte för ändamålet lämpliga byggnadstomter.

Donatrix har sedermera för samma ändamål överlämnat ytterligare sammanlagt 355,000 kr.

Av viss del av donationsmedlen samt behållna hyresmedel har bildats en underhålls- och nybyggnadsfond, som vid 1959 års slut uppgick till 407,456 kr. De uppförda byggnaderna äro bokförda till ett värde av 1,874,472 kr.

Med anlitande av donationsmedlen och ytterligare av donatrix överlämnade medel hava uppförts

år 1907 i kv. Valkyrian (Dalagatan 35—37) tvenne bostadshus innehållande förutom tjänstebostäder 135 lägenheter,

år 1913 i kv. Tor (Västeråsgratan 3) ett bostadshus innehållande 143 lägenheter och

år 1931 i kv. Stormyrstösen (Ola Hanssonsgatan 1—9) ett bostadshus innehållande 152 lägenheter.

Stiftelsen Magna Sunnerdahls bostadshus.

Den 16 februari 1914 mottogo stadsfullmäktige en donation av fröken Magna Sunnerdahl († 1935) å 400,000 kr. för uppförande av bostadshus, avsedda för personer ur arbetarklassen med företräde för barnrika familjer, under förutsättning att staden kostnadsfritt upplåte för ändamålet erforderlig tomtmark.

Enligt förbindelse den 29 april 1918, mottagen av stadsfullmäktige den 30 januari 1922, förordnade fröken Sunnerdahl, att vid hennes död skulle till staden överlämnas 900,000 kr., att användas i samma syfte som förutnämnda donation. Av detta belopp överlämnade donatrix redan under sin livstid 379,000 kr.

Med användande av donationsmedlen hava under åren 1916, 1929 och 1936 uppförts fem bostadshus i kv. Kristallen, innehållande tillsammans 146 lägenheter.

Enligt donationsbestämmelserna förbehöll sig fröken Magna Sunnerdahl rätten att handhava ledningen av byggnadernas förvaltning. Efter hennes frånfälle eller sedan hon icke längre önskade taga befattning med företagens ledning, skulle förvaltningen övertagas av en särskild styrelse på tre personer. På önskan av donatrix tillsattes en sådan styrelse år 1931. I styrelsen har donatrix utsett en ständig ledamot samt drätselnämnden och socialnämnden enligt donationsbestämmelserna vardera en ledamot.

Stiftelsens kapital uppgick vid 1959 års slut till 1,615,812 kr., varav byggnadernas bokförda värde 1,431,000 kr.

Styrelse.

Bohman, A. G., f. d. direktör (ständig ledamot, utsedd av donatrix); ***Haglund**, K. S., boktryckare, stadsfullm. (utsedd av socialnämnden för år 1960); ***Forsberg**, K. W. G., förbundsordförande, stadsfullm. (utsedd av drätselnämnden för åren 1959—1960).

Sekreterare och redogörare: **von Heland**, H. C. S., spårvägsdirektör.

Ang. **Arbetarebostadsfonden**, se sid. 290.
ang. **Berg-Rolanderska fonden**, se sid. 602.

Direktionen för Stockholms stads uppbördsväsen.

Se sid. 55.